

Una mirada humana sobre la prostitució

El periodista valencià Paco Gisbert acaba de publicar 'Palabra de puta' (Ediciones B), recull d'entrevistes que ha servit com a base de 'Yo puta', pel·lícula recentment estrenada. Prostitutes immigrants, meretrus de luxe, putes autòctones, actrius porno, gigolós i tot tipus de personatges relacionats amb el lloguer de carn són retratats amb tanta cruesa com humanitat.

La recent estrena de *Yo puta*, pel·lícula de la directora valenciana Luna inspirada en el llibre homònim de la periodista Isabel Pisano, ha vestit d'actualitat cinematogràfica tot allò que hi batega darrere de l'exercici quotidià de la prostitució. Protagonitzada per dues actrius famoses i potents, Daryl Hanna i Denise Richards, el film barreja una història de ficció –la d'una reportera que investiga el món de la prostitució– amb una sèrie d'entrevistes reals a gent que té relació amb el sexe venal.

Aquestes entrevistes les ha realitzat el periodista Paco Gisbert. Nascut a València l'any 1962, Gisbert sempre ha procurat desenvolupar la seua feina amb originalitat. De fet, ha apostat per aportar aire fresc a gèneres habitualment necessitats de renovació. Per exemple, ha practicat la crítica cinematogràfica des d'una perspectiva molt heterodoxa –que inclou les pel·lícules porno– i l'anàlisi esportiu des d'un punt de vista molt sociocultural. Tant, que de vegades les seues cròniques són tant socials com futbolístiques.

Corresponsal esportiu de l'agència Efe, col·laborador d'*El País*, de la revista *Interviú*, i cronista en la cartellera *Turia*, ha exercit també com a col·laborador en *EL TEMPS*. Com a autor de llibres, destaca, entre altres, la seua *Guia para ver 'Pulp Fiction'*, en què dissectiona la celebèrrima creació de Quentin Tarantino amb tant de respecte com ironia. Ara, amb *Palabra de puta* (Ediciones B), fa un pas més enllà en la seua trajectòria i crea lligams entre distints

campes de treball –cinema, periodisme, literatura– que convergeixen en un llibre que, testimoni a testimoni, ofereix una panoràmica múltiple sobre la prostitució. “La veritat –explica Gisbert– és que *Palabra de puta* està pensat com un llibre d'entrevistes, no com un reportatge, i ha de ser entès com una aproximació personal als molts matisos que té l'ofici de la prostitució.” “De les entrevistes a prostitutes que jo havia fet per a la pel·lícula, hi va quedar molt de material que no havia aparegut al film; vaig pensar de canalitzar-lo tot via llibre.” El resultat ocupa 327 pàgines dividides en cinc apartats.

El concepte de servei. El primer dels apartats es diu “Las que tienen que servir”, perquè l'autor es va quedar impactat amb la constant referència al concepte de “servei” –les prostitutes anomenen “servei” l'acte que han de practicar amb el client– que li feien les entrevistades. La qüestió: el primer gran capítol engloba les entrevistes amb 25 professionals estrictes de la prostitució. Es tracta de putes ionquis, putes luxoses, putes pobres de necessitat, putes internautes, gigolós de distinta categoria, putes estrangeres, putes autòctones presoneres de la droga i arraconades per la competència, putes que ballen en *night clubs*... un pur viver de l'obsessió humana pels diners i la supervivència a qual-sevol preu.

El segon es diu “Los servidos”, i engloba les vivències de clients de diferents tipus de meretrus (la de carrer, la de club, etcètera). El tercer gran apartat,

en canvi, és “Los que sirven”, i recull paraules de personatges que preparen plats sexuals per al públic. Des de *madames* a directors de porno, incloent-hi proxenetes purs i durs, les entrevistes amb aquests individus estan concentrades en 50 pàgines que poden congelar els estómacs dels lectors.

Després, arribarà el capítol anomenat “Servicios especiales”, també brutal, reservat a les distintes desviacions i a les alternatives més radicals de compra-venda libidinosa. Hi trobem ací actrius de porno salvatge provinents d'Hongria i de Romania; i un esclau sadomasoquista; i una *ama* que no fa la mínima concessió –concretament l'extremíssima Dòmina Zara, una de les més cèlebres en l'especialitat del càstic lúbric–; fins i tot hi ha un treballador del sector de les línies telefòniques calentes. Finalment, hi ha l'apartat “Fuera de servicio”, on personatges coneguts que apareixen a la pel·lícula *Yo puta* –i que no estan relacionats amb el negoci de la venda del cos– opinen sobre el sexe pagat. Per exemple, les cantants Mónica Naranjo i María Jiménez.

El conjunt “vol ajudar el lector a reflexionar sobre la humanitat que impregna la prostitució”. “Segurament, si algú fera un llibre sobre taxistes, descobriria que tots no pensen que amb Franco es vivia millor, no? Doncs aquest llibre descriu que, darrere de la puta, darrere del client, fins i tot darrere del proxeneta, hi ha un ésser humà; tenen família, tenen por, tenen ganes de riure, tenen frustracions... tot això els relaciona amb nosaltres, ens agrada o no; aquesta és l'essència que m'ha aportat l'experiència d'escriure'l”.

“Per al rodatge de la pel·lícula, el càsting de selecció de personatges tenia com a director el realitzador porno Conrad Son”, autor de *Les excursionistes calentes*, la primera pel·lícula porno en català. “Va fer una bona selecció, molt heterodoxa, molt completa. Totes les entrevistes varen ser executades en un set de rodatge, davant d'una càmera.” “Això –creu l'autor del llibre– llevava intimitat al moment, però li donava un grau de risc interessant: si el personatge era capaç de confessar-se amb un estrany en aquell context significava que

PACO GISBERT

PALABRA DE PUTA

EL LIBRO DE LA PELÍCULA YO PUTA

Dalt, portada del llibre *Palabra de puta*, que recull les entrevistes que Paco Gisbert va fer per al film *Yo puta*. Al costat, una fotografia de l'autor. En un temps esgotador, Gisbert va entrevistar desenes de persones relacionades amb el negoci del sexe. El seu llibre és un reflex de totes aquestes experiències, que mostren un acostament a la prostitució marcat per les frustracions, les pors, les inseguretats i la vocació de supervivència de tots els entrevistats.

La prostitució s'ha convertit en una constant, a causa, en part, de les màfies que han inundat el país de joves i necessitats immigrants que han de prostituir-se per sobreviure. Les putes autòctones cada vegada són més escasses al mercat de la carn.

tenia una necessitat real de fer-ho; aquella gent cobrava per perdre el seu temps, però hi havia més coses que pur treball en les seues històries; hi havia vida, i, de vegades, vida molt dura.”

Gisbert recorda la seua experiència amb Erica, una puta de carretera ionqui, destrossada, que tenia una filla que mantenir i que suportava tot tipus de misèries sobre les espatlles; tenia una vida espantosa, i, de fet, durant l'entrevista se'n va anar avall. “Acostar-s'hi és dolorós —reconeix—, però no és res comparat a com deu ser viure-ho.”

Al llarg de catorze dies, Gisbert va entrevistar més de seixanta persones per conformar un gran corpus verbal que poguera integrar-se, segons les regles que havia ideat la realitzadora Luna, en l'estructura final de la pel·lícula *Yo puta*. La cinta està sobretot pensada per al

mercat americà —d'ací ve l'elecció de les dues actrius protagonistes—, però, en canvi, les entrevistes de Gisbert que la fonamenten dibuixen la realitat més viscosa del nostre entorn immediat. En total, van ser gairebé cent hores de converses amb gent. En la majoria dels casos Paco Gisbert ho ignorava tot sobre aquells que devia interrogar.

“Jo conec persones vinculades al porno i, com a periodista, he tractat el seu ambient; però, en canvi, mai no he requerit els serveis d'una prostituta en la meua vida personal, ni he conegut directament l'univers dels prostíbuls. Crec que això va provocar que augmentara la meua curiositat sobre els personatges i sobre els motius de la seua vida.” “D'alguna manera, sempre ha format part de la meua educació cultural el mite de l'escriptor que va de putes i, en compte

d'anar-se'n al llit amb una, es posa a parlar amb ella perquè li fa pena, i troba inspiració literària en les seues històries; aquesta experiència no ha estat exactament així, però sí que m'ha transmès molta inspiració.”

Tots els colors dels diners. I, a banda dels aspectes humans, quins varen ser els elements que li transmeteren a Gisbert major inspiració periodística? “La relació tan profunda que mantenen amb els diners resulta impactant. El nivell de felicitat de la prostituta és estrictament proporcional als diners que guanya; no hi ha vocació ni coses així, únicament ho fan perquè aquestes dones, que no tenen preparació de cap tipus, difícilment podrien guanyar els diners que guanyen de qualsevol altra manera.” “Fregar escales o pisos, tenir cura de vells per hores... aquests són els treballs normals a què, amb sort, poden aspirar les putes; amb un panorama així, i amb la intervenció dels suficients dramemes personals, moltes són les dones que veuen més profitós vendre el seu sexe que sentir-se esclaves de la vida.”

Però la prostitució no és també una esclavitud? “En determinats casos, no sempre. És cert que vaig parlar amb prostitutes immigrants que viuen com a esclaves, víctimes d'una enganyifa: els diuen que ací trobaran tal feina o tal altra, i, quan arriben, comproven que si no se'n van al llit amb qui siga al preu que siga no tindran diners ni per menjar.” “Tot allò que fan és controlat per una altra gent, la gent que viu d'elles, els qui actuen com a esclavistes; per a elles, la prostitució és senzillament un aliment, una manera de no morir; no és una elecció de treball, sinó que és l'únic camí de vida.”

“Les putes d'Europa de l'Est són les més marcades per aquesta situació; la majoria estan controlades per macarrons búlgars; la majoria dels proxenetes que exerceixen a casa nostra tenen aquest origen; cal dir, però, que alguns no fan de macarrons estrictes, sinó que obren camí ací a dones estrangeres, facilitant-los la immersió idiomàtica i ambiental, a canvi que elles els mantinguen.”

“Les dones de l'Est —continua—, es venen més barat que la resta; són més gua-

pes i més agosarades sexualment que la immensa majoria de prostitutes; tenen una estranya educació liberal respecte al sexe que els evita cap tabú en aquesta matèria, cosa que no succeeix amb les putes dels altres països.”

“Això ha eliminat, virtualment, tot allò que podien oferir les putes autòctones, les quals ja no existeixen com a tals en el mercat, excepte en tres casos molt determinats: el cas de les que són ionquis i es venen per no res; el cas de les estudiants que ho fan eventualment; i el cas de les veteranes que ni saben ni poden canviar d'ofici.”

“Les putes d'avui, majoritàriament –continua Paco Gisbert–, acostumen a cobrar per temps si treballen al club i per servei practicat si exerceixen al carrer.” La incògnita és què passa en l'ambient del luxe, un àmbit en què les llegendes urbanes, els rumors i els xafardeigs dels programes televisius del cor fan confondre la realitat amb el mite. Perquè, realment, és cert que hi ha models i actrius que es prostitueixen? “Jo no hi he entrevistat cap d'aquestes, –confessa l'autor de *Palabra de puta*–, però algunes professionals amb què vaig parlar sí que em varen certificar l'existència del fenomen; per tant, hem d'entendre que, si més no, aquesta varietat es pot donar.”

“En canvi, sí que m'he trobat prostitutes no famoses que poden arribar a cobrar entre 1.500 i 3.000 euros per nit; dones que, més enllà del sexe, ofereixen un servei de companyia, amb conversa distesa en l'idioma del client tota la nit, mostres d'afecte en públic i en privat, somriures a dojo, elegància i vestits *glamourosos*. Es a dir, ofereixen una fantasia molt ben adornada.” “Són dones –diu– que poden arribar a cobrar 6.000 euros per acompanyar en un viatge un individu, i que tenen una agenda de clients en què destaca la fidelització; són putes, sí, però la millor manera d'anomenar-les seria ‘senyoretetes de companyia’; aquestes treballadores viuen d'una manera que, per elles, arriba a tenir alguns incentius més enllà dels diners: per exemple, els seus clients acostumen a ser menys grollers que els de les prostitutes de batalla, i elles hi dediquen temps a la seua pròpia forma-

Els barris xinesos de les ciutats han de competir amb grans puti-clubs on les dones es venen com si foren ramat. Cada poc temps, se n'obre un a casa nostra.

ció, perquè es prenen la feina seriosament.” Segons Gisbert, en aquest sector del luxe, el culte al cos és un requisit laboral ineludible. “Es rebenten a treballar el cos al gimnàs, cosa que també fan les actrius porno; de fet, les unes i les altres comparteixen el mateix sector del negoci sexual; es comporten amb el seu cos i la seua preparació física com si foren esportistes d'elit.” “Hi ha, però, una altra cosa que també em va sorprendre –insisteix el periodista–: es tracta de la facilitat que tenen les exprostitutes per reincidir quan ja han deixat el negoci: és molt difícil trobar-te'n alguna retira-

da del tot, la majoria torna a fer de puta eventualment quan té necessitat econòmica.” Les últimes paraules de l'autor són per a la prostitució masculina, la qual “en el camp heterosexual, no es dóna en l'estrat més baix”. “Els gigolós cobren bons diners pels seus serveis a dones de classe mitjana-alta; són massatgistes o perruquers que trauen un sobresou a les clientes. I jo no n'he trobat de lletjos –conclou–; les dones, com a clientes, semblen més exigents que els homes.”

Joan M. Oleaque